

Informacja na temat wstępnego zamknięcia skargi zbiorowej w sprawie rzekomego naruszenia przez Litwę przepisów prawa UE dotyczącego bezpieczeństwa i higieny pracy

Numer referencyjny: CHAP (2022) 00390

Komisja Europejska otrzymała dużą liczbę skarg dotyczących rzekomego naruszenia przez Litwę przepisów art. 6 ust. 5 dyrektywy Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy¹.

Kontekst

11 listopada 2021 r. parlament Litwy uchwalił ustawę nr XIV-620 zmieniającą art. 18 i 40 litewskiej ustawy nr I-1533 o zapobieganiu i kontroli chorób zakaźnych u ludzi, która obowiązywała do 1 grudnia 2021 r. W nowej ustawie wprowadzono odstępstwo od ogólnej zasady dotyczącej opłat za badania zdrowotne.

Po wejściu w życie ustawy nr XIV-620 koszty testowania pracowników, którzy pomimo braku przeciwwskazań odmawiają zaszczepienia się przeciwko chorobie, w związku z którą ogłoszono ogólnokrajowy stan wyjątkowy i wprowadzono kwarantannę na terytorium kraju, i którzy muszą testować się okresowo na obecność tej choroby zakaźnej podczas wykonywania swojej pracy lub działalności, będą ponosić ci pracownicy albo, w następstwie decyzji pracodawcy, tenże pracodawca.

Przepisy UE w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz potencjalne naruszenie przepisów art. 6 ust. 5 dyrektywy Rady 89/391/EWG

Głównym elementem prawodawstwa UE w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy jest dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (tzw. dyrektywa ramowa). Dyrektywa ramowa ma zastosowanie do wszystkich sektorów działalności – zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego. Ustanowiono w niej między innymi ogólne zasady zapobiegania zagrożeniom oraz ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy, a także ogólne wytyczne dotyczące wdrażania wspomnianych zasad, oraz nałożono na pracodawcę i pracowników szereg obowiązków. Pracodawca jest zobowiązany ustalić, na jakie zagrożenia są lub mogą być narażeni pracownicy, oraz wprowadzić odpowiednie środki zapobiegawcze lub ochronne, z uwzględnieniem rodzaju działalności danego przedsiębiorstwa lub zakładu.

Ponadto art. 6 ust. 5 dyrektywy ramowej stanowi, że „przedsięwzięcia odnoszące się do bezpieczeństwa i higieny pracy nie powinny w żaden sposób obciążać pracowników kosztami finalnymi”.

Ponieważ nowe litewskie przepisy służące ochronie zdrowia publicznego wprowadzono, aby zwalczać zagrożenia epidemiologiczne wynikające z trwającego kryzysu sanitarnego, przepisy te nie wchodzą w zakres stosowania wspomnianego przepisu dyrektywy ramowej. Przepis ten dotyczy bowiem głównie środków wprowadzanych przez pracodawcę w wyniku oceny ryzyka w przedsiębiorstwie lub zakładzie. I tak, choć nowe litewskie przepisy mogą pośrednio wpływać na środki ostrożnościowe wprowadzane przez poszczególnych pracodawców na poziomie przedsiębiorstwa lub zakładu, przepisy te stanowią element

¹ Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1, z późn. zm.

litewskiej polityki w zakresie zdrowia publicznego, a nie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ponieważ dotyczą one zapobiegania i kontroli chorób zakaźnych.

Służby Komisji są zdania, że zobowiązanie pracowników do przedstawiania dowodu zaszczepienia przeciwko chorobie zakaźnej lub do okresowego testowania się na obecność takiej choroby w trakcie wykonywania pracy lub działalności nie narusza przepisów art. 6 ust. 5 dyrektywy Rady 89/391/EWG. Obowiązek taki jest ogólnym środkiem walki z poważnymi zagrożeniami zdrowia i został wprowadzony w szerszym kontekście – nie tylko w środowisku pracy. Co więcej, należy podkreślić, że w wyjątkowych okolicznościach pandemii COVID-19 omawiany środek wprowadzono bez wątplenia w celu zaradzenia poważnemu kryzysowi w dziedzinie zdrowia publicznego, przez co nie wydaje się on środkiem nieproporcjonalnym.

W związku z powyższym służby Komisji uważają, że nie doszło do naruszenia przepisów art. 6 ust. 5 dyrektywy Rady 89/391/EWG.

Polityka w zakresie zdrowia publicznego

Ponadto należy pamiętać, że zdrowie publiczne jest jedną z dziedzin, w których państwa członkowskie nadal w dużym stopniu zachowały własne kompetencje ustawodawcze i administracyjne. Zgodnie z art. 168 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej działania Unii są prowadzone w poszanowaniu obowiązków państw członkowskich w zakresie określania ich polityki dotyczącej zdrowia, jak również organizacji i świadczenia usług zdrowotnych i opieki medycznej. Obowiązki państw członkowskich obejmują zarządzanie usługami zdrowotnymi i opieką medyczną, jak również podział przeznaczonych na nie zasobów. W szczególności w odniesieniu do polityki szczepień przeciwko COVID-19 Komisja Europejska wyjaśniła, że „[w]spólne podejście UE będzie zawsze realizowane z poszanowaniem zasady pomocniczości i kompetencji państw członkowskich w zakresie polityki zdrowotnej: polityka szczepień pozostaje w gestii państw członkowskich”².

Wniosek

W związku z powyższym służby Komisji doszły do wniosku, że nie ma przesłanek do dalszego rozpatrywania sprawy i że powinna ona zostać zamknięta. Jeśli jednak skarżący mają jakiegokolwiek nowe informacje świadczące o naruszeniu przez Litwę prawa UE, które nie zostały objęte powyższą oceną, a które mogłyby uzasadniać dalszą ocenę skargi, zgodnie z komunikatem Komisji „Prawo Unii: lepsze wyniki dzięki lepszemu stosowaniu”³, są oni proszeni o przekazanie Komisji Europejskiej tych nowych informacji w ciągu czterech tygodni od publikacji niniejszego zawiadomienia. Jeżeli w ciągu czterech tygodni Komisja nie otrzyma nowych informacji lub jeżeli nowe informacje nie doprowadzą do innych wniosków, służby Komisji zamkną sprawę.

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady i Europejskiego Banku Inwestycyjnego – „Strategia UE dotycząca szczepionek przeciwko COVID-19” z dnia 17 czerwca 2020 r., COM(2020) 245 final, dostępny na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-PL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A52020DC0245>

³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119(01))